

•

N:o 81.

Uppläst och godkänd hos Första Kammarken den 13 maj 1896.
 — — — — Andra Kammarken — 13 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående ändring af vissa i kongl. kungörelsen den 10 november 1882 meddelade bestämmelser beträffande förvaltningen af kronans jordbruksdomäner.

(Statsutskottets utlåtande n:o 59.)

Till Konungen.

Under återopande af bilagdt statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 13 mars innevarande år, har Eders Kongl Maj:t i en samma dag aflåten proposition (n:o 44) föreslagit Riksdagen att för sin del besluta, att de i 5:te och 26:te punkterna af kongl. kungörelsen den 10 november 1882 meddelade bestämmelser angående förvaltning af kronans jordbruksdomäner skola utbytas mot följande stadganden:

5:o. När kronans fördel anses sådant fordra, må flera egendommar under ett arrende upplåtas eller en egendom i flera lotter utarrenderas.

Likaledes må qvarnverk, vattenfall, fiske, sten- eller kalkbrott, sand-, grus- eller stentägt, torfmosse eller annan lägenhet vid utarrendering af den egendom, hvartill densamma hör, jemte nödigt utmål undantagas

och på särskildt arrende upplåtas, om högre afkomst derigenom kan påräknas.

Finnes vid utarrendering af egendom sten- eller kalkbrott, sand-, grus- eller stentägt eller torfmosse icke böra från egendom skiljas, må domänstyrelsen, der så lämpligt pröfvas, åt arrendatorn upplåta rättighet att till afsalu begagna dylik lägenhet i enlighet med de bestämmelser härom, som i arrendekontraktet meddelas.

Har genom redan utfärdadt arrendekontrakt jemte egendomen upplåtits sten- eller kalkbrott, sand-, grus- eller stentägt eller torfmosse utan rätt för arrendatorn att något derifrån sälja, eller sker dylik upplåtelse i arrendekontrakt, som hädanefter utfärdas, må dock domänstyrelsen, då framställning derom göres, kunna åt arrendatorn eller med hans begifvande åt annan person lemna rättighet att tillgodogöra sig sten, kalk, sand, grus eller torf mot den afgift och på de vilkor i öfrigt, som af domänstyrelsen bestämmas; skolande dock, hvad angår å utmark befintlig tägt af sand, grus eller sten, arrendator, som hädanefter antages, vara underkastad föreskriften i 26:te punkten 2 mom.

26:o. Arrendator vare förbunden att, der sådant för allmännyttigt ändamål å kronans vägnar fordras, afstå arrenderad kronoegendom tillhörig mark äfvensom inkomstgifvande lägenhet emot åtnjutande af minskning i arrendeafgiften, motsvarande den förlust honom tillskyndas.

Arrendatorn vare ock skyldig att, om domänstyrelsen sådant påkallar, åt väghållningsskyldig till användning för allmän vägs underhåll öfverlemna å utmarken möjligen befintlig tägt af sand, grus eller sten samt för hemtning deraf upplåta nödig väg, mot det att arrendatorn i ersättning för härigenom möjligen uppkommande skada och intrång erhåller det afdrag å arrendet, som af domänstyrelsen bestämmes.

Emot Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, som närmast är föranledd af Riksdagens den 6 maj 1895 aflåtna skrifvelse i ämnet, har Riksdagen icke haft något att i hufvudsak erinra.

Beträffande den i 26:te punkten mom. 2 intagna bestämmelsen i fråga om arrendators skyldighet att åt väghållningsskyldig till användande för allmän vägs underhåll öfverlemna tägt af sand, grus och sten, har Riksdagen emellertid fäst uppmärksamheten dervid, att denna skyldighet endast blifvit bestämd i afseende å sand, grus och sten, som möjligen må finnas å egendomarnes utmark, men att, då i vissa landsdelar egendomarne i många fall uteslutande bestå af inegor, en sådan underlättad möjlighet för de väghållningsskyldige att få afhemta väglagningsämnen icke skulle i

dessa trakter, enligt ordalydelsen i det föreslagna momentet, blifva dem beredd. Riksdagen har därför ansett uttrycket »å utmarken» böra utbytas mot orden »å egendomen», helst med visshet antagas kan att domänstyrelsen, åt hvilken afgörandet af uppkommande frågor i detta hänseende är öfverlemnadt, icke kommer att påfordra sådant upplåtande å inegor utaf tägt af sand, grus och sten, som skulle för arrendatorn medföra alltför besvärande olägenhet och intrång.

Riksdagen har på grund af Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning beslutat, att de i 5:te och 26:te punkterna af kongl. kungörelsen den 10 november 1882 meddelade bestämmelser angående förvaltningen af kronans jordbruksdomäner skola utbytas mot följande stadganden:

5:o. När kronans fördel anses sådant fordra, må flere egendomar under ett arrende upplåtas eller en egendom i flere lotter utarrenderas.

Likaledes må qvarnverk, vattenfall, fiske, sten- eller kalkbrott, sand-, grus- eller stentägt, torfmosse eller annan lägenhet vid utarrendering af den egendom, hvartill densamma hör, jemte nödigt utmål undantagas och på särskildt arrende upplåtas, om högre afkomst derigenom kan påräknas.

Finnes vid utarrendering af egendom sten- eller kalkbrott, sand-, grus- eller stentägt eller torfmosse icke böra från egendomen skiljas, må domänstyrelsen, der så lämpligt pröfvas, åt arrendatorn upplåta rättighet att till afsalu begagna dylik lägenhet i enlighet med de bestämmelser härom, som i arrendekontraktet meddelas.

Har genom redan utfärdadt arrendekontrakt jemte egendomen upplåtits sten- eller kalkbrott, sand-, grus- eller stentägt eller torfmosse utan rätt för arrendatorn att något derifrån sälja, eller sker dylik upplåtelse i arrendekontrakt, som hädanefter utfärdas, må dock domänstyrelsen, då framställning derom göres, kunna åt arrendatorn eller med hans begifvande åt annan person lemna rättighet att tillgodogöra sig sten, kalk, sand, grus eller torf mot den afgift och på de vilkor i öfrigt, som af domänstyrelsen bestämmas; skolande dock, hvad angår å egendomen befintlig tägt af sand, grus eller sten, arrendator, som hädanefter antages, vara underkastad föreskriften i 26:te punkten 2 mom.

26:o. Arrendator vare förbunden att, der sådant för allmännyttigt ändamål å kronans vägnar fordras, afstå arrenderad kronoegendom tillhörig mark äfvensom inkomstgifvande lägenhet emot åtnjutande af minskning i arrendeafgiften, motsvarande den förlust honom tillskyndas.

Arrendatorn vare ock skyldig att, om domänstyrelsen sådant påkallar, åt väghållningsskyldig till användande för allmän vägs underhåll öfverlemna

å egendomen möjligen befintlig tägt af sand, grus eller sten samt för hemtning deraf upplåta nödig väg, mot det att arrendatorn i ersättning för härigenom möjligen uppkommande skada och intrång erhåller det afdrag å arrendet, som af domänstyrelsen bestämmes.

Stockholm den 13 maj 1896.

Med undersätlig vördnad.
